Povestirea în imagini care începe în această pagină istorisește o întîmplare adevărată petrecută în cursul cercetărilor întreprinse de nava *Calypso,* aflată sub conducerea comandantului **Jacques-Yves Cousteau,** în căutarea cauzelor și a practicilor care contribuie la poluarea oceanului planetar și dăunează perpetuării vieții marine, misiune pe care echipa comandantului Jacques-Yves Cousteau și-a asumat-o de mai multe decenii.
Întîmplarea prezentată s-a petrecut în apele Canadei.
Banda desenată a fost reprodusă după revista franceză *„Le Dauphin".*

CAPCANELE MĂRII

SERAFINI/PACCALET

1

În timp ce vasul „Calypso", al cărui echipaj intenționează să filmeze balene, navighează la nord de Terra Nova, comandantul Cousteau rememorează un interesant capitol din istoria pescuitului.

Primele întîlniri dintre strămoșii noștri și cetacee datează din timpuri preistorice. Într-o zi, o balenă a eșuat pe o plajă...

Oamenii care trăiau de pe urma pescuitului și a culesului, învingîndu-și frica, au îndrăznit să se apropie de uriașul redus la neputință.

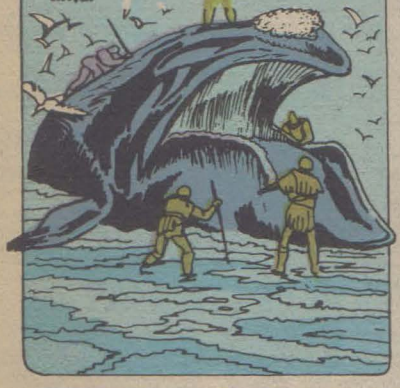

Îmi închipui ce spaimă îi încerca pe acești oameni primitivi în fața gigantului.
S-au descoperit desene preistorice care evocau asemenea evenimente.
Era un vînat nemaipomenit, ajungînd pentru un trib!

Grupuri de pescari s-au mutat în apropierea locurilor prin care treceau balenele. Se folosea totul: grăsimea, carnea, oasele, fanoanele, totul.

CAPCANELE MĂRII

2

Vînătorii de balene s-au înverşunat să le urmărească în largul mării. Primii care s-au aventurat au fost bascii, încă din secolul al IX-lea.

Ei vînau marea balenă comună neagră, paşnică şi înceată, care apărea iarna în Golful Gasconiei.

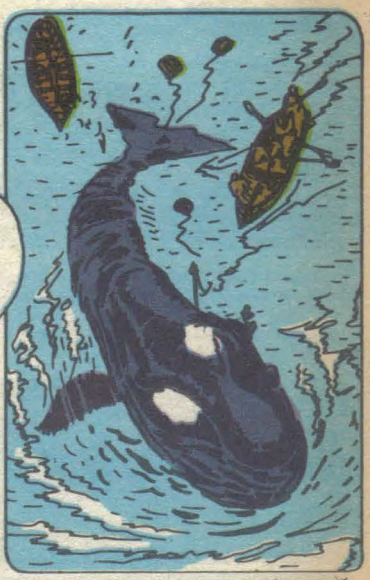

În scurt timp au reuşit să extermine cea mai mare parte a balenelor care se apropiau de ţărmurile Europei. Atunci au pornit în expediţii tot mai îndrăzneţe.

Grăsimea balenei era folosită pentru opaiţe.

Navigau spre Islanda, spre Groenlanda...

...spre Terra Nova şi Labrador. Tot urmărind balenele comune din Atlantic, bascii au ajuns în America la sfîrşitul secolului al XIV-lea, cu o sută de ani înaintea lui Cristofor Columb.

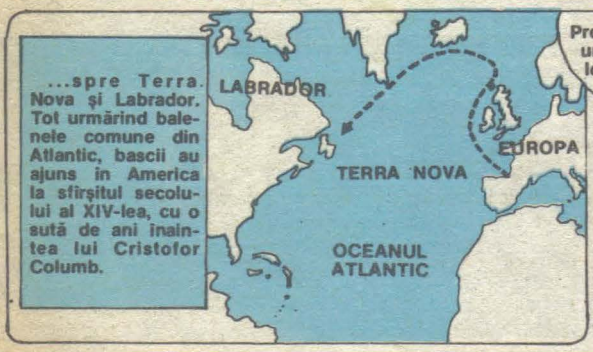

Probabil s-au găsit urme ale trecerii lor prin această regiune...

În mai multe locuri, mai ales în Labrador, se găsesc, în adîncul mării, epavele mai multor bărci de pescuit balene şi galioane basce. Iar pe pămînt, rămăşiţe de colibe.

CURIOZITĂŢI DIN „LUMEA TĂCERII"

● Există un păianjen de mărime mijlocie care îşi ţese pînza sub apă. El reţine în pînza lui bule de aer pe care le aduce de la suprafaţă fixate pe perişorii de pe abdomen. Aceasta îi permite să aibă o rezervă de aer pentru a respira sub apă şi a-şi prinde prada.

CAPCANELE MĂRII

3

Balenierele europene au urmărit balena comună neagră în toate mările lumii, iar balena comună de Groenlanda pînă în Oceanul Arctic. În secolul al XIX-lea dispăruseră aproape toate.

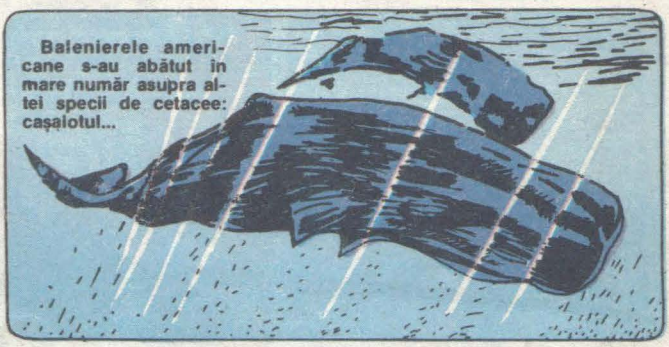

Acest animal, cu maxilarul său plin de dinți ascuțiți și cu coada înfricoșătoare, nu se lăsa prins cu harponul fără să lupte...

E firesc! Lupta pentru viață. Se spune că odată un cașalot a scufundat o navă...
În scurtă vreme, cetaceele n-au mai avut nici o șansă: în 1868, norvegianul Svend Foyn a pus la punct o armă ucigătoare...
...Tunul lansharpon. Propulsat de o încărcătură de praf de pușcă, harponul mai avea și o grenadă care exploda în interiorul animalului...

• În California există o specie de porcușor-comun de mare înrudit cu guvidul. Fiind orb, nu poate să-și găsească singur hrana. De aceea, el urmărește un mic crevete de mil, care, tulburînd apa în fața

CAPCANELE MĂRII

Balenă albastră la etravă! ...Trag!
Tunul lansharpon şi creşterea vitezei navelor au permis oamenilor să atace o specie care pînă atunci scăpase: rorcvalii.

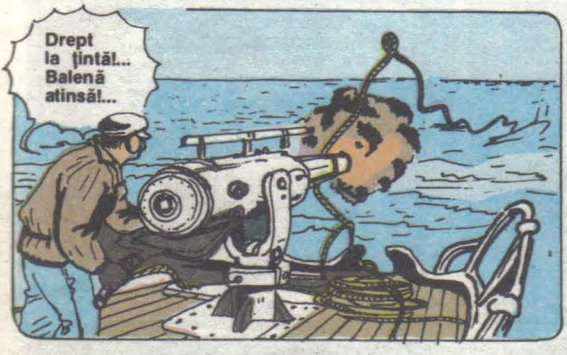

Astfel, balenierele l-au hăituit pe uriaşul uriaşilor, rorcvalul sau balena albastră, care are peste 25 m şi 150 t. Rorcvalul comun, rorcvalul boreal au fost masacraţi. Cea mai mare parte a vînătorii s-a desfăşurat în Antarctica.

Harponul exploziv lovea de moarte cetaceul.

lui, îi aduce la îndemînă animalele microscopice cu care se hrăneşte.

***

• Pentru a pluti la suprafaţa mării, unde îşi găseşte hrana, un mic melc marin care trăieşte în zona subtropicală înghite bule de aer. Unul din „verii" lui, care trăieşte în apă dulce, respiră prin branhii. Cînd nu mai află suficient oxigen în apă, îşi transformă o parte din picior într-un tub asemănător celui care serveşte înotătorilor submarini ca să respire, menţinîndu-şi capul sub apă.

5 CAPCANELE MĂRII

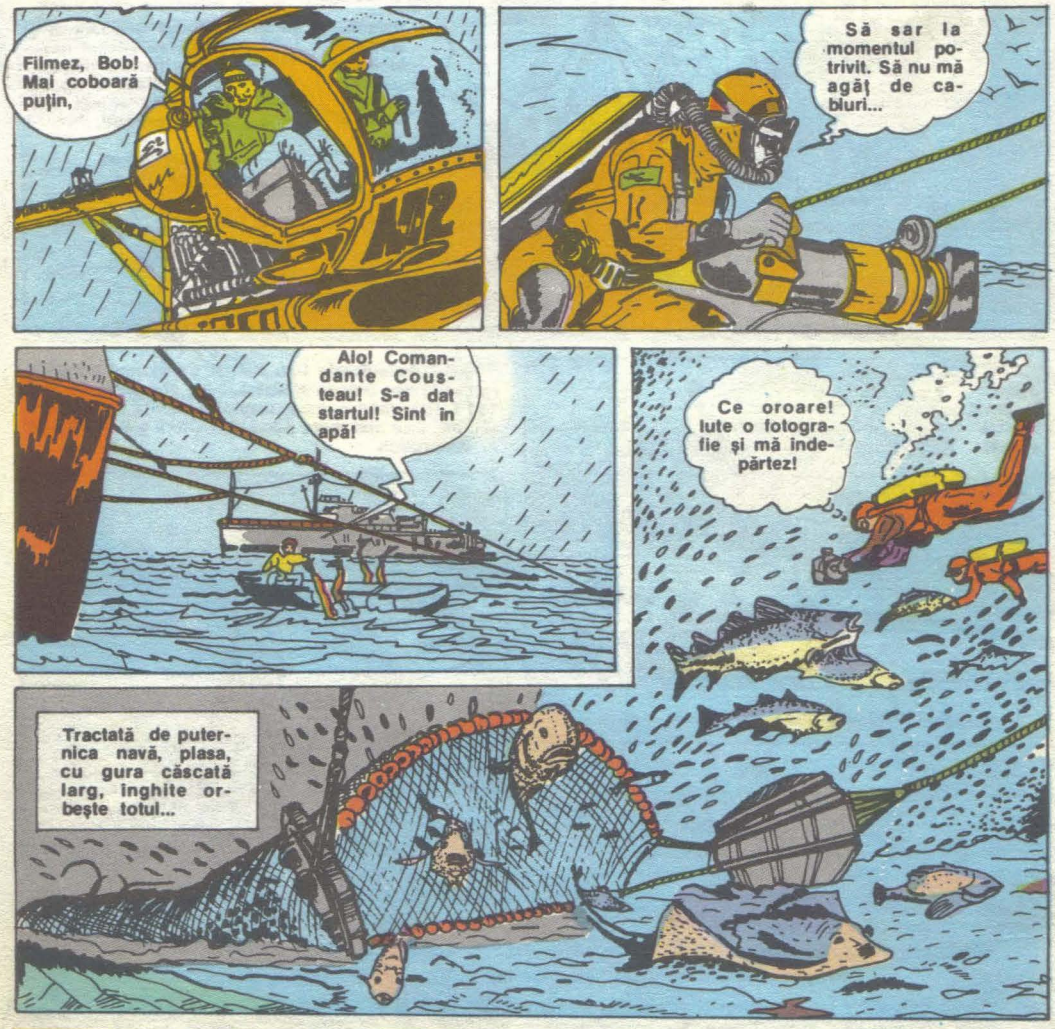
Filmez, Bob! Mai coboară puţin,
Să sar la momentul potrivit. Să nu mă agăţ de cabluri...
Alo! Comandante Cousteau! S-a dat startul! Sînt în apă!
Ce oroare! Iute o fotografie şi mă îndepărtez!
Tractată de puternica navă, plasa, cu gura căscată larg, înghite orbeşte totul...

REMORCHER CU DUZE ORIENTABILE

Una dintre cele mai importante caracteristici ale unui remorcher este manevrabilitatea. Posibilitatea de a se deplasa în orice direcţie, în spaţii portuare mici, este foarte importantă, mai ales în condiţii meteorologice dificile. Remorcherul din imagine este propulsat de către două grupuri de duze rotative, conţinînd motoare cu elice cu pas variabil. Puterea necesară este furnizată de două motoare Diesel de cîte 1 250 CP. Elicele au diametrul de cîte 2,3 metri şi pot atinge o turaţie maximă de 250 ture/minut. Pasul elicelor este variabil şi comandat hidraulic. El pleacă de la poziţia 0, astfel încît nu este necesară nici o cutie de viteze. Duzele propulsoare pot fi rotite cu 360°, astfel încît puterea maximă de împingere poate fi furnizată în orice moment şi în orice direcţie.

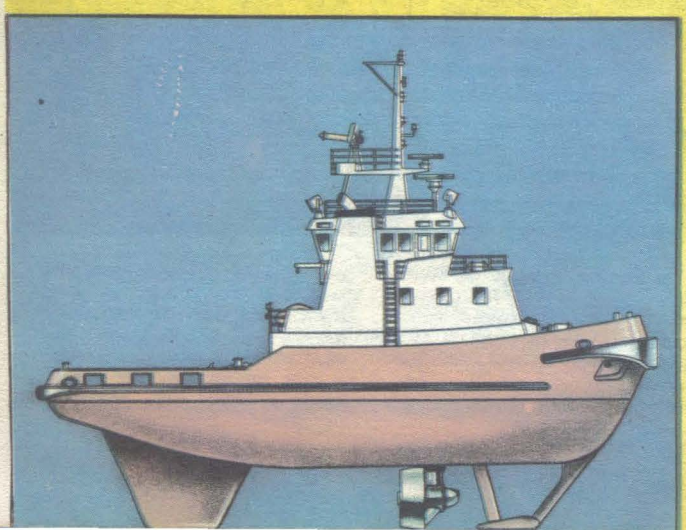

CAPCANELE MĂRII

6

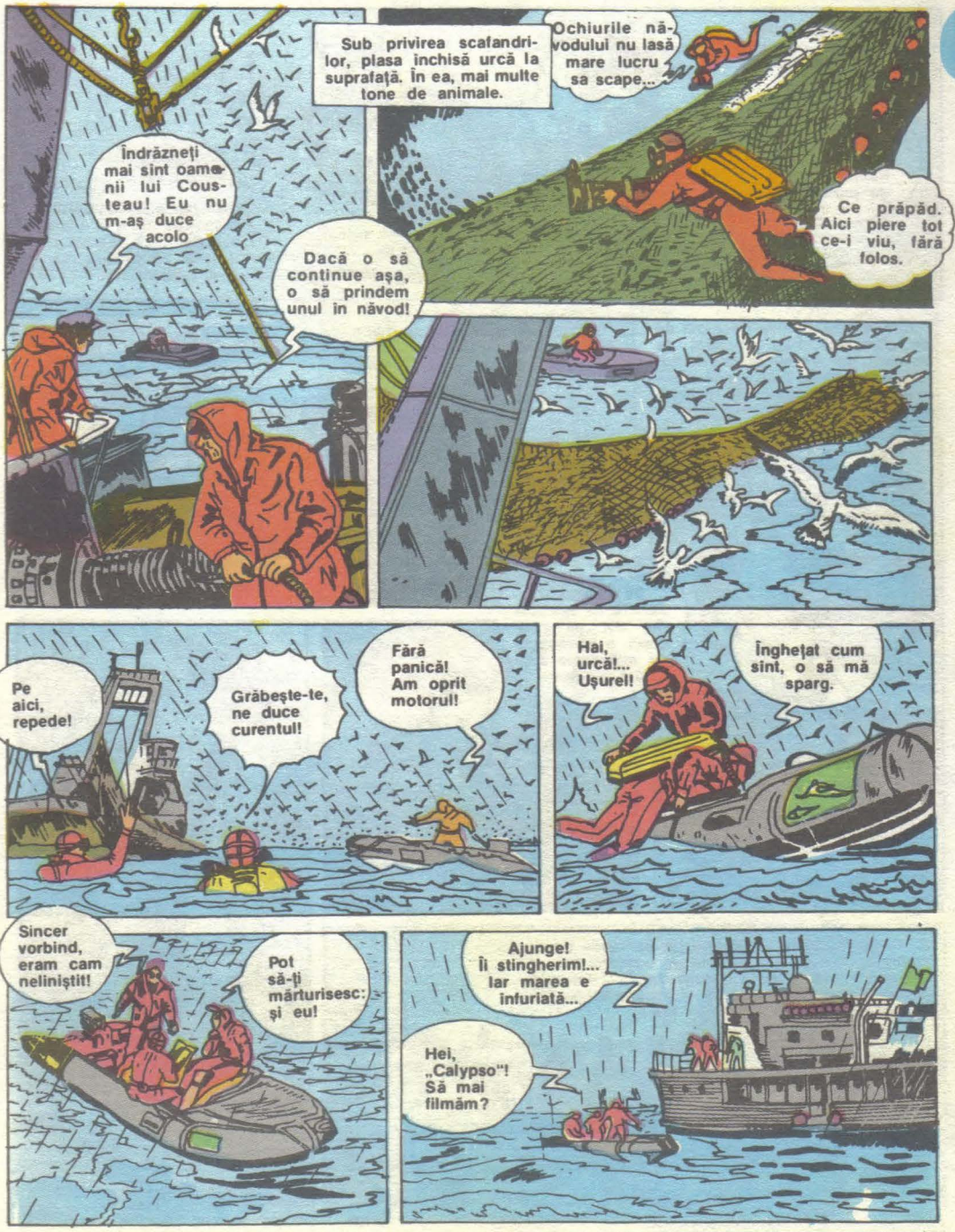
Sub privirea scafandrilor, plasa închisă urcă la suprafață. În ea, mai multe tone de animale.
Ochiurile năvodului nu lasă mare lucru să scape...
Ce prăpăd. Aici piere tot ce-i viu, fără folos.
Îndrăzneți mai sînt oamenii lui Cousteau! Eu nu m-aș duce acolo
Dacă o să continue așa, o să prindem unul în năvod!
Pe aici, repede!
Grăbește-te, ne duce curentul!
Fără panică! Am oprit motorul!
Hai, urcă!... Ușurel!
Înghețat cum sînt, o să mă sparg.
Sincer vorbind, eram cam neliniștit!
Pot să-ți mărturisesc: și eu!
Ajunge! Îi stingherim!... Iar marea e înfuriată...
Hei, „Calypso"! Să mai filmăm?

CURIOZITĂȚI DIN „LUMEA TĂCERII"

● Vidrele de mare dorm înfășurate în alge pentru a pluti și a nu fi luate de apă în timpul somnului.

● Curenții și virtejurile Indului — fluviu care străbate Pakistanul — sînt atît de puternice încît delfinul ce trăiește în aceste ape trebuie să înoate fără încetare pentru a supraviețui. Din această cauză nu doarme decît aproximativ... un minut. Este cel mai scurt timp de somn observat la mamifere.

● Scoica Saint-Jacques are zeci de ochi albaștri rudimentari pe marginea mantalei sale.

CAPCANELE MĂRII

7

Elicopterul trebuie să efectueze o apuntare dificilă, pe o furtună...

... Țineți direcția vîntului; ne izbim de punte!

În ciuda furtunii, echipa comandantului Cousteau a dovedit că pescuitul industrial cu năvodul poate fi devastator...

Zile la rînd, membrii echipei de pe „Calypso" i-au observat pe pescarii din Terra Nova. Alături de vasele uriașe care pradă apele mării, ei desfășoară un pescuit selectiv...

...Cum este pescuitul mornei cu ajutorul undițelor prinse de-a lungul unui calbu gros, folosind bărci anume croite.

Pescuitul este o acțiune de culegător demnă de preistorie, dar pe care omul o săvîrșește cu mijloacele cele mai moderne.

Oamenii, după ce au epuizat bancurile de morne-pitice din larg, întind un adevărat baraj de plasă lîngă țărmurile insulei Terra Nova. Or, mornele-pitice au constituit dintotdeauna hrana altor animale marine.

• Tonii sînt socotiți printre înotătorii cei mai rapizi. Unii pot să înoate sub apă cu o viteză de peste 60 km pe oră.

• Exista un pește-pisică apt să înoate pe spate vreme de mai multe săptămîni din viață.

THUNNUS THYNNUS.
TONUL

CAPCANELE MĂRII

8

PFUF!

SUBMARIN PENTRU UN SINGUR PASAGER

O macara coboară încet în apă o minge de plastic. De minge este fixat un pachet de baterii. Întregul pare mai degrabă o jucărie decît un submarin. Dar, cînd singurul ocupant al sferei transparente împinge înainte cele două braţe ale fotoliului său, două

CAPCANELE MĂRII

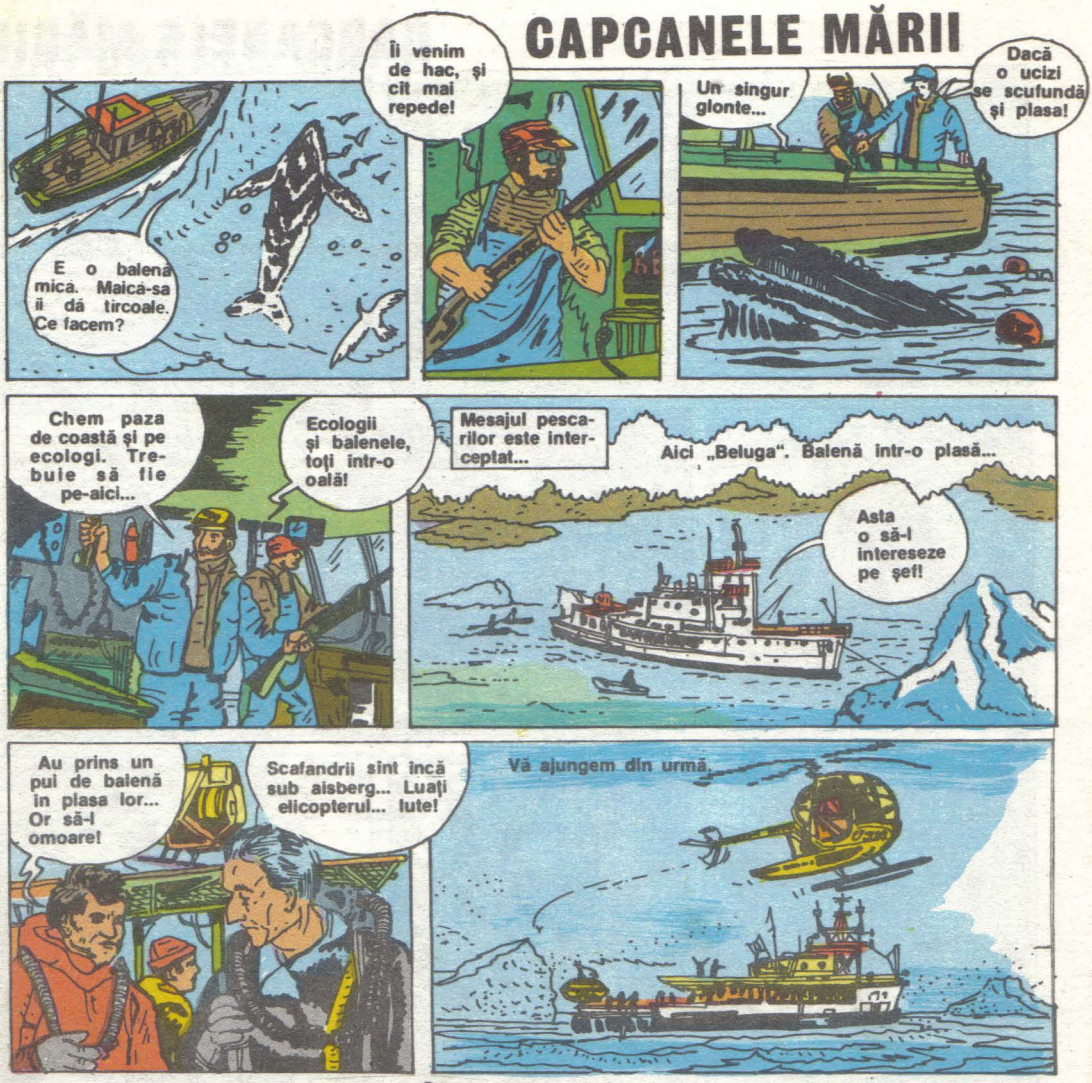
E o balenă mică. Maică-sa îi dă tircoale. Ce facem?
Îi venim de hac, şi cît mai repede!
Un singur glonte...
Dacă o ucizi se scufundă şi plasa!
Chem paza de coastă şi pe ecologi. Trebuie să fie pe-aici...
Ecologii şi balenele, toţi într-o oală!
Mesajul pescarilor este interceptat...
Aici „Beluga". Balenă într-o plasă...
Asta o să-l intereseze pe şef!
Au prins un pui de balenă în plasa lor... Or să-l omoare!
Scafandrii sînt încă sub aisberg... Luaţi elicopterul... Iute!
Vă ajungem din urmă.

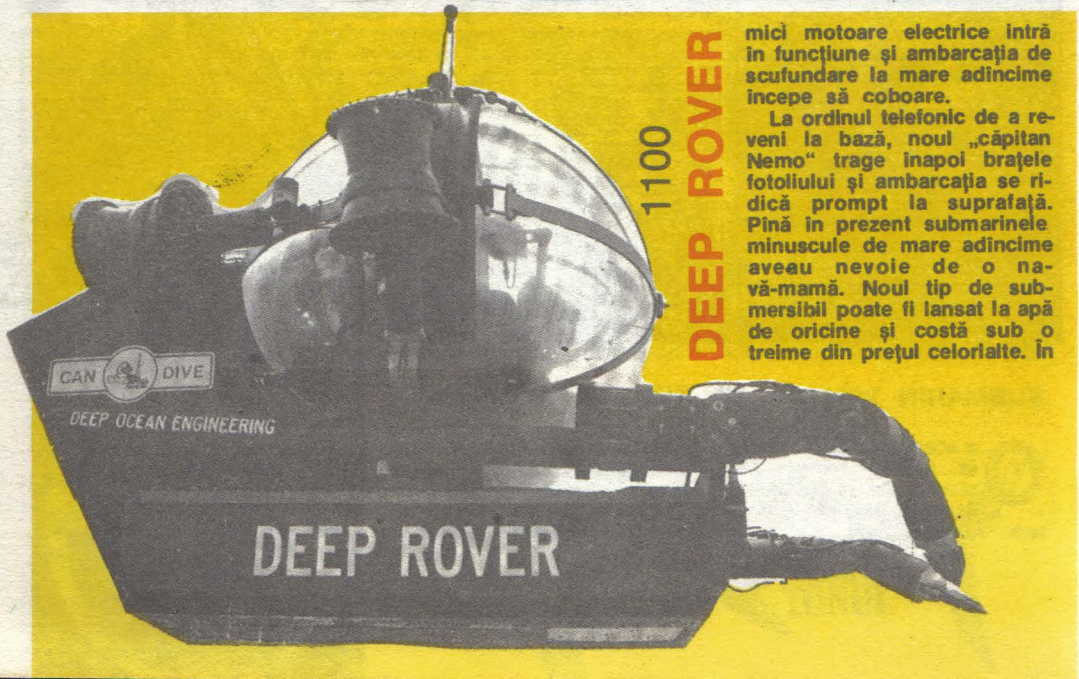

DEEP ROVER 1100

mici motoare electrice intră în funcţiune şi ambarcaţia de scufundare la mare adîncime începe să coboare.

La ordinul telefonic de a reveni la bază, noul „căpitan Nemo" trage înapoi braţele fotoliului şi ambarcaţia se ridică prompt la suprafaţă. Pînă în prezent submarinele minuscule de mare adîncime aveau nevoie de o navă-mamă. Noul tip de submersibil poate fi lansat la apă de oricine şi costă sub o treime din preţul celorlalte. În

După cîteva minute de zbor, elicopterul este deasupra locului dramei.
Privește, Bob: uite-o pe mamă. Nu și-a părăsit puiul.
Mișcă încă!
Ia te uită! Ecologii vin cu elicopterul!
Numai de ne-ar salva plasa...
Ai putea să sari aici, Bob?
Valurile sînt mari ! Poate în imediata apropiere...
Nu-ți mai bate capul: sar!... Iar tu caută-i pe ceilalți!
Nu te speria, puiule!
Ce de noduri! Pare sfîrșit, sărăcuțul de el...

doar o jumătate de oră, orice novice învață să piloteze acest minisubmarin.

Compartimentul principal al micului submersibil este constituit din două emisfere transparente de material plastic. În timp ce ambarcațiа se scufundă, folosind două din motoarele sale sau umplîndu-și rezervorul cu balast, presiunea apei sporește etanșeitatea celor două emisfere, permițînd scufundarea pînă la 1 100 m. Cele două brațe în

CAPCANELE MĂRII

11

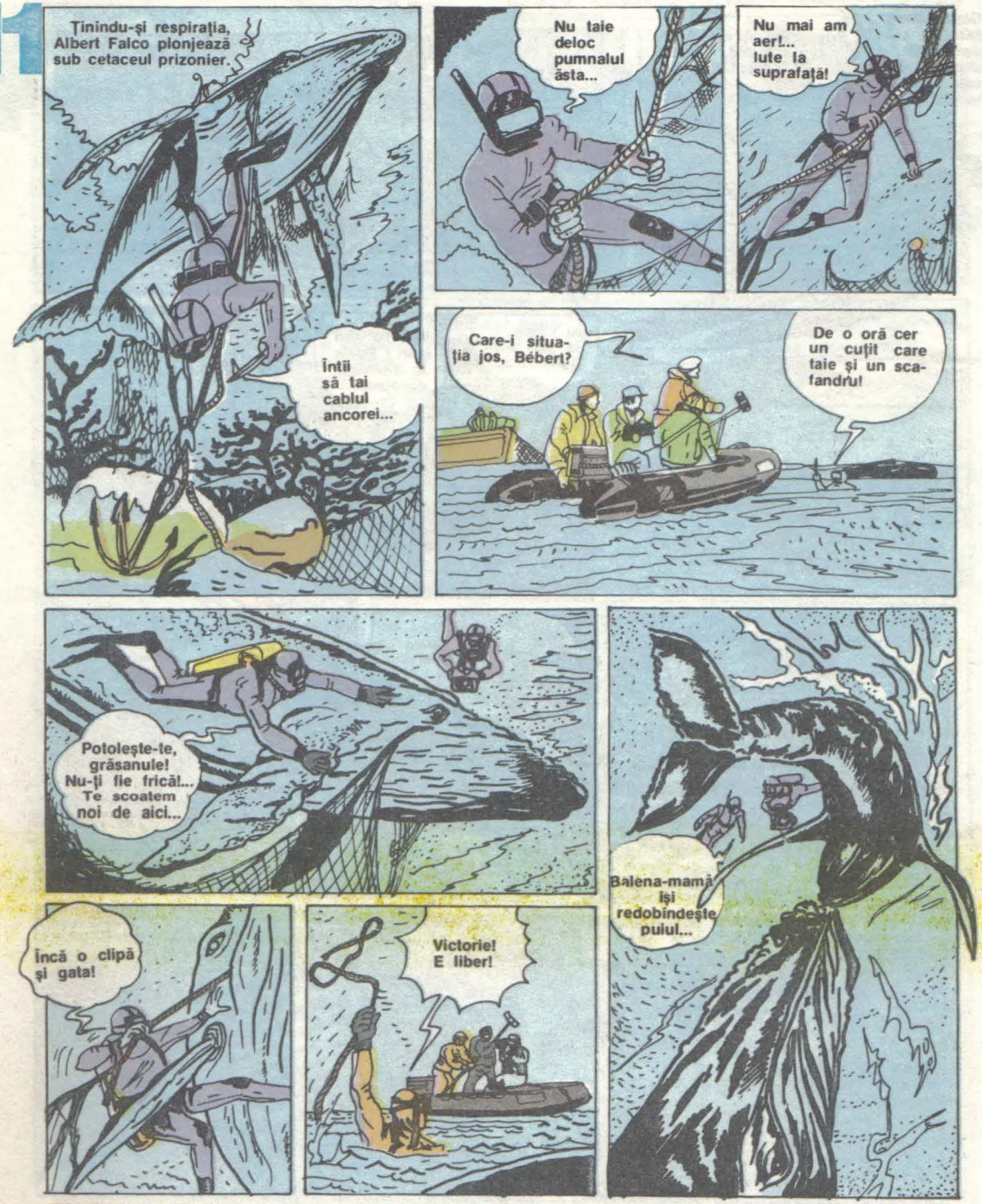
Ţinîndu-şi respiraţia, Albert Falco plonjează sub cetaceul prizonier.
Întîi să tai cablul ancorei...
Nu taie deloc pumnalul ăsta...
Nu mai am aer!... Iute la suprafaţă!
Care-i situaţia jos, Bébert?
De o oră cer un cuţit care taie şi un scafandru!
Potoleşte-te, grăsanule! Nu-ţi fie frică!... Te scoatem noi de aici...
Încă o clipă şi gata!
Victorie! E liber!
Balena-mamă îşi redobîndeşte puiul...

formă de gheare, manipulate din interiorul capsulei, pot fi folosite la recoltarea de eşantioane de pe fundul mării sau la efectuarea de reparaţii la conductele petroliere submarine. Braţele simulează pînă şi simţul tactil. Cînd senzorii din vîrful lor intră în contact cu un obiect, semnalează aceasta printr-un sistem acustic; operatorul aude un sunet care se modifică în funcţie de duritatea şi structura materialului atins. Acest

CAPCANELE MĂRII

Printr-o serie de salturi, balena-mamă își exprimă bucuria...

E salvat! Micuțul e liber!

Ce spectacol! Ce satisfacție!

Liber să ne azvîrle în apă!

S-ar zice că maică-sa încearcă să ne mulțumească...

Pînă seara, balena și puiul ei fac tumbe în jurul lui „Calypso". Cînd apune soarele, se îndepărtează...

Cele două cetacee se îndreaptă spre nord, pornind pe drumul dintotdeauna al migrației speciei, care le va duce spre Arctica...

...pe această planetă albastră, în care toate ființele sînt solidare...

...pe această unică navă spațială pe care omul și balena sînt pasageri cu drepturi egale la viață.

După „LE DAUPHIN"

brat, foarte asemănător brațului uman, permite cercetătorului să acționeze de unul singur.

CRISTIANA STOICUȚ